

cop-แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การยอมรับธรรมชาติ

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2561

ณ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

คุณเอื้อ	ดร.นงนุช	ศศิธร
คุณอำนวย	ดร.นงนุช	ศศิธร
คุณประสาน	นางสาวนุชดาว	เตະสมุท
คุณกิจ	ผศ.วาสนา	ช้างม่วง
คุณลิขิต	นางสาวนุชดาว	เตະสมุท

cop-แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การย้อมครามเชิงพาณิชย์

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2561

ณ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้										
ดร.นงนุช ศศิธร	สีครามจากธรรมชาติได้มาจากต้นคราม ที่มีการปลูกทั่วไปในพื้นที่ภาคเหนือ และภาคอีสานของประเทศไทยเป็นไม้พื้นเมืองในเอเชีย เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ฝักตรงหรือโค้งงอเล็กน้อย ใบประกอบแบบขนนก มีดอกเป็นช่อสีชมพูใบใช้ทำสีย้อม ต้นครามจะโตเต็มที่พร้อมที่เก็บเกี่ยวนำมาใช้งานเมื่ออายุได้ 4 เดือน โดยสังเกตจากใบครามจะมีสีเขียวเข้ม และยอดของต้นครามจะเริ่มหยิกงอเล็กน้อย เมื่อต้นครามแก่เต็มที่ จะมีการเก็บเกี่ยวต้นครามในช่วงเช้านี้ เพื่อให้ได้เนื้อครามที่มีคุณภาพดี ต้นครามเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วจะถูกมัดรวมเป็นมัดเล็กๆ ไว้ จากนั้นนำน้ำใส่ลงไปถึงด้วยอัตราส่วน ใบครามสด 10 กิโล ต่อ น้ำ 20 ลิตร ทั้งนี้เพื่อให้ใบครามเกิดการหมักและเน่าเปื่อย หลังจากแช่มัดครามในภาชนะ ตามขนาดมาตราส่วนที่ต้องการ 2 วันใบครามจะเน่าเปื่อย จากนั้นจะนำมัดครามและใบครามที่หลุดร่วงทิ้งไปซึ่งจะได้ น้ำที่มีสีเขียวออกเหลือง ใส่ปูนขาวลงในน้ำที่ได้จากการหมักใบครามในอัตราส่วนปูนขาว 20 กรัมต่อน้ำมัดใบคราม 1 ลิตร จากนั้นใช้ตะกร้า กระแทกลงในภาชนะที่บรรจุน้ำมัดครามหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ได้สีจากหมักใบคราม ผสมเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน โดยจะมีฟองเกิดขึ้น และกลิ่นเน่าของใบครามจะเปลี่ยนเป็นกลิ่นดี หลังจากนั้นปล่อยให้เนื้อคราม ตกตะกอนอีก 2-3 วัน ซึ่งจะสังเกตเห็นน้ำที่อยู่เหนือตะกอนเริ่มใส ดำเนินการรินน้ำใสๆที่อยู่เหนือตะกอนทิ้งไป และนำเนื้อครามที่ขึ้นเหนียวเหมือนโคลนไปเก็บไว้ และใช้งานย้อมสีต่อไป เส้นใยที่ใช้กับสีย้อมคราม ในส่วนของการย้อมครามธรรมชาติในรูปแบบที่ใช้สารเคมีเพื่อความสะดวกในการหาวัตถุดิบ ในกรุงเทพ เมื่อได้เนื้อครามสำเร็จเพื่อย้อมผ้า ด้วยกระบวนการย้อมสีครามจากธรรมชาติด้วยเทคนิคแบบใหม่นั้นจะต้องใช้ส่วนผสมของสารต่างๆ ดังนี้ <table><tr><td>สารเคมี</td><td>จำนวนกรัม ต่อ น้ำย้อมลิตร</td></tr><tr><td>ครามจากธรรมชาติ</td><td>200 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร</td></tr><tr><td>โซดาไฟ</td><td>2 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร</td></tr><tr><td>ไฮโดรเจนไดออกไซด์</td><td>60 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร</td></tr><tr><td>เส้นด้ายฝ้ายหรือไหม</td><td>1 กิโลกรัม ต่อ น้ำ 10 ลิตร</td></tr></table>	สารเคมี	จำนวนกรัม ต่อ น้ำย้อมลิตร	ครามจากธรรมชาติ	200 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร	โซดาไฟ	2 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร	ไฮโดรเจนไดออกไซด์	60 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร	เส้นด้ายฝ้ายหรือไหม	1 กิโลกรัม ต่อ น้ำ 10 ลิตร	-ทราบถึงลักษณะของต้นคราม ถิ่นกำเนิดในประเทศไทย กรรมวิธีการทำสีย้อมคราม วิธีทำการสีย้อมคราม เพราะการทำสีย้อมครามนั้นเกิดจากการหมักเน่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ทราบการแปลสภาพของสีย้อมแต่ละขั้นตอนที่ควรจะเป็น ขณะทำสีย้อมคราม รวมถึงส่วนผสมที่เหมาะสมต่อสัดส่วนการทำสีย้อมคราม -ทราบถึงกระบวนการย้อมสีครามจากธรรมชาติ ด้วยสารเคมี
สารเคมี	จำนวนกรัม ต่อ น้ำย้อมลิตร											
ครามจากธรรมชาติ	200 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร											
โซดาไฟ	2 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร											
ไฮโดรเจนไดออกไซด์	60 กรัม ต่อ น้ำ 1 ลิตร											
เส้นด้ายฝ้ายหรือไหม	1 กิโลกรัม ต่อ น้ำ 10 ลิตร											

ภาพกิจกรรม

